

# ORZECZNICTWO APELACJI WROCLAWSKIEJ



BIULETYN SĄDU APELACYJNEGO WE WROCŁAWIU

---

ROK MMXV

NR 4 (36)

**R e d a k c j a i o p r a c o w a n i e :**

Przewodniczący II Wydziału Karnego  
Sędzia Sądu Apelacyjnego  
W o j c i e c h K o c i u b i ń s k i

Sędzia Sądu Rejonowego w Złotoryi  
doktorant  
na Uniwersytecie Wrocławskim  
K a z i m i e r z J . L e ż a k

**P r o j e k t o k ł a d k i :**

Kazimierz J. Leżak

**S k ł a d i ł a m a n i e k o m p u t e r o w e**

Kazimierz J. Leżak

**S ą d A p e l a c y j n y w e W r o c ł a w i u**

ul. Energetyczna 4, 53-311 Wrocław

tel. (71) 798 77 77, 798 77 82

fax (71) 798 77 84

**e-mail:** [biuletyn@wroclaw.sa.gov.pl](mailto:biuletyn@wroclaw.sa.gov.pl)

**www:** <http://www.wroclaw.sa.gov.pl>

**I S S N 1 8 9 7 - 6 0 2 6**

## SPIS TREŚCI

<b>ZESTAWIENIE ARTYKUŁÓW</b> .....	4
<b>PRAWO KARNE</b> .....	5
<b>PRAWO KARNE MATERIALNE</b> .....	5
<b>Przedawnienie</b> .....	5
331. Postanowienie SA we Wrocławiu z 30 października 2015 r. (sygn. akt II Akz 428/15).....	5
<b>PRAWO KARNE PROCESOWE</b> .....	10
<b>Postępowanie przed sądem pierwszej instancji</b> .....	10
331. Postanowienie SA we Wrocławiu z 24 września 2015 r. (sygn. akt II AKz 367/15) .....	10
<b>Orzekanie kary łącznej</b> .....	14
332. Wyrok SA we Wrocławiu z 20 października 2015 r. (syg. akt II AKa 254/15) .....	14

# ZESTAWIENIE ARTYKUŁÓW

## prawo karne

art. 101 k.k. ....	11
art. 422 § 2 k.p.k. ....	11
art. 575 § 2 k.p.k. ....	35

# P R A W O    K A R N E

## P R A W O   K A R N E   M A T E R I A L N E

### K O D E K S   K A R N Y

#### *P r z e d a w n i e n i e*

331.

art. 101 k.k.

*Postanowienie SA we Wrocławiu z 30 października 2015 r. (II AKz 428/15)*

**Prawomocne oddalenie przed 1 lipca 2015 r. wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie, wniesionego na podstawie przepisów z rozdziału 58 k.p.k., z powodu przedawnienia, nie wyklucza ponownego rozpoznania takiego wniosku, jeżeli wniesiony zostanie przed upływem 3 letniego okresu przedawnienia określonego w art. 555 k.p.k., w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r., poz.1247 ze zm.).**

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu po rozpoznaniu w dniu 30 października 2015 r. w sprawie Macieja K. o odszkodowanie za niesłuszne zatrzymanie i aresztowanie zażalenia wniesionego przez wnioskodawcę na postanowienie Sądu Okręgowego w L. z dnia 8 października 2015r., sygn. akt: III Ko 128/15 w przedmiocie umorzenia postępowania na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. p o s t a n o w i ł:

*zaskarżone postanowienie uchylić i wniosek Macieja K. przekazać Sądowi Okręgowemu w L. do rozpoznania.*

#### U z a s a d n i e n i e

Postanowieniem z dnia 8 października 2015 r., sygn. akt: III Ko 128/15, Sąd Okręgowy w L. na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzył postępowanie z wniosku

oskarżonego Macieja K., wniesionego w dniu 4 września 2015 r., o odszkodowanie i zadośćuczynienia za niesłuszne tymczasowe aresztowanie odbyte w sprawie Sądu Okręgowego w L., sygn. akt: III K 96/09.

Sąd Okręgowy stwierdził, że o wniosku takim już prawomocnie rozstrzygnięto w wyroku Sądu Okręgowego w L. z dnia 14 października 2014 r., sygn.. akt III Ko 99/14.

Postanowienie to zaskarżył wnioskodawca, zarzucając: „obrazę przepisów prawa”. Żalący się podniósł, że w związku ze zmianą przepisów k.p.k. o przedawnieniu jego wniosek powinien zostać rozpoznany. Na tej podstawie wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.**

Zażalenie podlega uwzględnieniu. Zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego zostało oparte na niewłaściwej podstawie prawnej, co jest konsekwencją nieuwzględnienia istoty sprawy Macieja K. Sąd Okręgowy pominął, że roszczenia zawarte w rozdziale 58 k.p.k., w tym dotyczące odszkodowania i zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie, są typowymi roszczeniami cywilnoprawnymi.

W sprawach tych, w kwestiach nieuregulowanych w k.p.k. stosuje się przepisy Kodeksu postępowania cywilnego (art. 558 k.p.k.). Przepisy tego kodeksu stanowią zatem podstawę rozstrzygnięcia, jaki jest zakres powagi rzeczy osądzonej wykreowany wyrokiem Sądu Okręgowego w L. z dnia 14 października 2014 r., sygn.. akt III Ko 99/14 (utrzymanego w mocy wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 stycznia 2015 r., sygn.. akt II Aka 426/14), którym orzeczono o pierwszym wniosku Macieja K. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za tymczasowe aresztowanie, zdaniem wnioskodawcy niewątpliwie niesłuszne, odbyte w sprawie Sądu Okręgowego w L. III K 96/09. Istotny w tej kwestii przepis art. 366 k.p.c. stanowi, że wyrok prawomocny ma powagę rzeczy osądzonej tylko co do tego, co w związku z podstawą sporu stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia, a ponadto tylko między tymi samymi stronami. Jak podkreśla się w doktrynie, artykuł 366 k.p.c. wskazuje, że granice przedmiotowe powagi rzeczy osądzonej obejmują nie to, co stanowiło granice powództwa (wniosku o odszkodowanie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie – dop. S.A.), ale to, co stanowiło

przedmiot i podstawę faktyczną rozstrzygnięcia w chwili wyrokowania (P. Telenga, Komentarz aktualizowany do art. 366 Kodeksu postępowania cywilnego, Lex/el. 2015). W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest pogląd, że tożsamość przedmiotu uprzedniego orzeczenia oraz kolejnego powództwa, wykluczająca możliwość jego merytorycznej oceny, zachodzi w przypadku jednakowej podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz ponownego żądania powoda, przy czym przesłanki te muszą wystąpić kumulatywnie (zob. m.in. postanowienia z dnia 9 czerwca 1971 r., II CZ 59/71, OSNCP 1971, nr 12, poz. 226, z dnia 25 sierpnia 1998 r., I PKN 266/98, OSNP 1999, nr 17, poz. 554, z dnia 3 lutego 2010 r., II CSK 414/09, niepubl., z dnia 11 lutego 2011 r., I CSK 277/10, niepubl., z dnia 8 kwietnia 2011 r., II CSK 493/10, OSNC-ZD 2011, nr C, poz. 70, z dnia 26 stycznia 2012 r., I UK 301/11, niepubl. oraz wyroki z dnia 22 kwietnia 1967 r., I CR 570/66, OSPiKA 1968, nr 7-8, poz. 158, z dnia 4 grudnia 1998 r., III CKN 56/98, "Biuletyn SN" 1999, nr 4, s. 9, z dnia 14 lipca 2011 r., III UK 196/10, OSNP 2012, nr 17-18, poz. 222 i z dnia 15 listopada 2012 r., V CSK 515/11, "Izba Cywilna" 2013, nr 12, s. 36). Jak podkreślał SN w postanowieniu z dnia 11 lutego 2011 r., I CSK 277/10 przedmiotowa granica powagi rzeczy osądzonej wyznaczona przez przedmiot rozstrzygnięcia sądu oraz podstawę sporu pozwala na ocenę, czy zachodzi tożsamość roszczeń występujących w sprawie prawomocnie zakończonej i innych sprawach. Prawomocny wyrok nie stanowi przeszkody do wytoczenia powództwa między tymi samymi stronami, gdy nie występuje tożsamość przedmiotu, a nadto jeżeli przedmiot powództw jest wprawdzie jednakowy, ale różne są podstawy powództw, przy czym chodzi w tym wypadku zarówno o podstawę faktyczną, jak i prawną żądania (LEX nr 936478). Identycznie wypowiedział się SN w wyroku z dnia 27 maja 2015 r., II CNP 4/15, stwierdzając w tezie głównej wyroku, że na gruncie art. 366 k.p.c. res iudicata zachodzi w sytuacji, gdy kumulatywnie ma miejsce zarówno tożsamość stron występujących w postępowaniu uprzednio zakończonym, jak i tożsamość podstawy sporu, czyli tego, co faktycznie i prawnie stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia (LEX nr 1764800; zob. też uchwałę SN z dnia 21 listopada 2013 r., III CZP 67/13, OSNPC 2014, nr 7-8, poz. 73).

W sprawie Macieja K. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za tymczasowe aresztowanie jest poza sporem, że jego pierwszy wniosek w tej kwestii, z dnia 3 czerwca

2014 r. (k. 4), został prawomocnie oddalony wyrokiem Sądu Okręgowego w L. z dnia 14 października 2014 r., sygn.. akt III Ko 99/14 wyłącznie z powodu podniesionego przez prokuratora zarzutu przedawnienia. Wynika to jednoznacznie z sentencji wyroku, która brzmi: „na podstawie art. 555 k.p.k. wniosek Macieja K. o odszkodowanie i zadośćuczynienie oddała w całości”. O tym, że wyłącznie kwestia przedawnienia była przedmiotem rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowi również uzasadnienie wyroku Sądu Okręgowego oraz wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 22 stycznia 2015 r., II Aka 426/14.

W dacie orzekania o pierwszym wniosku Macieja K., obowiązujący wówczas art. 555 k.p.k. przewidywał roczny termin przedawnienia dla roszczeń przewidzianych w rozdziale 58 k.p.k. Wnioskodawca domagał się odszkodowania i zadośćuczynienia za tymczasowe aresztowanie odbyte w sprawie III K 96/09 Sądu Okręgowego w L. Orzeczenie kończące postępowanie w tej sprawie uprawomocniło się 15 października 2012 r. (data wyroku Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, sygn.. akt II Aka 220/12), natomiast wniosek został złożony w czerwcu 2014 r. (a więc po upływie rocznego terminu przewidzianego w art. 555, w brzmieniu wówczas obowiązującym) i – jak to wyżej już sygnalizowano – podniesienie na tej podstawie przez prokuratora zarzut przedawnienia spowodowało rozstrzygnięcie sądu o tym wniosku, wyrażone w wyroku z dnia 14 października 2014 r., III Ko 99/14. Sąd Okręgowy nie badał ani przesłanek prawnych, ani faktycznych żądań odszkodowawczych Macieja K.

Ponowny wniosek Macieja K. o odszkodowanie i zadośćuczynienie za aresztowanie odbyte w sprawie III 96/09 Sądu Okręgowego w L., wyklucza zatem możliwość orzekania o nim merytorycznie na podstawie decyzji, która naruszałaby regułę *ne bis in idem*, a więc, jeżeli chodzi o podstawę prawną i faktyczną poprzedniego rozstrzygnięcia (wyroku Sądu Okręgowego z dnia 14 października 2014 r., III Ko 99/14), decyzji w zakresie przedawnienia, o jakim orzeczenie to stanowi. Rozpoznanie powyższego wniosku nie łączy się jednak z ponownym orzekaniem o tym, co faktycznie i prawnie stanowiło przedmiot rozstrzygnięcia o pierwszym wniosku. Należy bowiem zauważyć, że ustawa z dnia 27 września 2013 r. (Dz.U. 2013, poz. 1247 ze zm.), z dniem 1 lipca 2015 r. znowelizowała art. 555 k.p.k., przez wydłużenie przewidzianego w tym przepisie terminu przedawnienia



roszczeń dochodzonych na podstawie przepisów rozdziału 58 k.p.k. do 3 lat i – co dalej istotne – nowy wniosek Macieja K. z dnia 4 września 2015 r. (data wpływu do Sądu Okręgowego, k. 2) został wniesiony przed upływem tego terminu. W aktualnym stanie prawnym zgłoszone obecnie żądania odszkodowawcze wnioskodawcy nie są przedawnione i podlegają merytorycznemu rozpoznaniu pod kątem przesłanek z art. 552 § 4 k.p.k., o czym dotychczas nie zapadło orzeczenie sądu. Należy w związku z tym stwierdzić, że prawomocne oddalenie przed 1 lipca 2015 r. wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie, wniesionego na podstawie przepisów z rozdziału 58 k.p.k., z powodu przedawnienia, nie wyklucza ponownego rozpoznania takiego wniosku, jeżeli wniesiony zostanie przed upływem 3 letniego okresu przedawnienia określonego w art. 555 k.p.k., w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2013 r., poz.1247 ze zm.). Stanowisko przeciwne, jakie w istocie wyraża zaskarżone postanowienie Sądu Okręgowego, prowadziłoby do absurdu.

Mając powyższe na uwadze należało postanowić, jak na wstępie.

\* \* \*

# P R A W O   K A R N E   P R O C E S O W E

## *P o s t ę p o w a n i e   p r z e d   s ą d e m   p i e r w s z e j   i n s t a n c j i*

332.

**art. 422 § 2 k.p.k.**

*Postanowienie SA we Wrocławiu z 24 września 2015 r. (sygn. akt II AKz 367/15)*

**Kwestionować można rygorystyczne stanowisko, że treść art. 422 § 2 k.p.k. wyklucza możliwość wskazania we wniosku prokuratora oskarżonych „globalnie”, gdy dotyczy on wszystkich oskarżonych występujących w sprawie. Tak zawężająca wykładnia art. 422 § 2 k.p.k., wymagająca – jak należy wnosić – w każdym przypadku wniosku nie pochodzącego od oskarżonego, wskazania tego oskarżonego, którego wniosek taki dotyczy, przez podanie jego imienia i nazwiska, jest nieuprawniona w świetle treści tego przepisu.**

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu po rozpoznaniu w dniu 24 września 2015 r., w sprawie Andrzeja K. zażalenia wniesionego przez prokuratora na zarządzenie upoważnionego sędziego Sądu Okręgowego w W. z dnia 8 września 2015 r., sygn. akt: III K 385/13 w przedmiocie odmowy przyjęcia apelacji na podstawie art. 437 § 2 k.p.k. p o s t a n o w i ł: *zaskarżone zarządzenie zmienić w ten sposób, że przyjmą apelację prokuratora wniesioną w stosunku do osk. Andrzeja K. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 lipca 2015 r., sygn. akt III K 385/13, jako dopuszczalną z mocy ustawy.*

### U z a s a d n i e n i e

Zarządzeniem z dnia 8 września 2015 r., sygn. akt: III K 385/15, upoważniony sędzia Sądu Okręgowego w W., na podstawie art. 429 § 1 k.p.k. odmówił przyjęcia apelacji prokuratora od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 lipca 2015 r., sygn. akt III K 385/13, wniesionej w stosunku do osk. Andrzeja K. W uzasadnieniu zarządzenia sędzia stwierdził, że wniosek prokuratora o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku z dnia 24 lipca 2015 r., III K 385/13, spełniając wymóg art. 422 § 1 zdanie ostatnie k.p.k., nie wskazuje osk. Andrzeja K. i obejmuje jedynie pozostałych oskarżonych

występujących w sprawie III K 385/13.

Zrządzenie to zaskarżył prokurator. Zażalenie nie wskazuje zarzutów (czym zażalenie uchybia art. 427 § 1 k.p.k.), natomiast w jego uzasadnieniu kwestionuje się ustalenia faktyczne przyjęte w podstawie zaskarżonego zarządzenia, jakoby wniosek prokuratora o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego z dnia 24 lipca 2015 r., sygn. akt III K385/13 nie dotyczył także osk. Andrzeja K. Żalący się podniósł, że we wniosku o jakim wyżej prokurator, co prawda, na skutek oczywistej omyłki pisarskiej, nie wymienił z imienia i nazwiska osk. Andrzeja K., to jednak zawarte w tym wniosku żądanie sporządzenia „(...) uzasadnienia całości wyroku (...) w stosunku do wszystkich oskarżonych i wszystkich ich czynów” nie pozostawia wątpliwości, że obejmuje także tego oskarżonego.

Prokurator wniósł o „uchylenie” (cyt. z zażalenia) zaskarżonego zarządzenia i przyjęcie apelacji złożonej w dniu 1 września 2015 r. od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 24 lipca 2015 r., sygn. akt III K 385/13 w zakresie dotyczącym osk. Andrzeja K.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.**

W zaskarżonym zarządzeniu prawidłowo zauważono, że po zmianie art. 422 § 1 k.p.k., wprowadzonej ustawą z dnia 10 stycznia 2003 r. (Dz.U. nr 17, poz. 155), która weszła w życie 1 lipca 2003 r., wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku nie pochodzący od oskarżonego powinien wskazywać tego z oskarżonych, którego dotyczy. Nowelizacja art. 422 k.p.k., wprowadzona ustawą z dnia 27 września 2013 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1247 ze zm.), w art. 422 § 2 k.p.k. również zawiera taki wymóg. Treść przepisu została uzupełniona o potrzebę wskazania we wniosku (to, już w przypadku każdego wniosku z art. 422 § 1 k.p.k.) czy dotyczy całości wyroku, czy też niektórych czynów, których popełnienie oskarżyciel zarzucił oskarżonemu, bądź też jedynie rozstrzygnięcia o karze i o innych konsekwencjach prawnych czynu. Na gruncie tak brzmiącego przepisu art. 422 § 2 k.p.k. w pełni aktualne pozostaje stanowisko – co prawidłowo wyraża zaskarżone zarządzenie sędziego Sądu Okręgowego w W. - że w sprawach z oskarżenia publicznego prokurator nie może wnieść apelacji w stosunku do oskarżonego, którego nie wskazał we wniosku złożonym na podstawie art. 422 § 1 k.p.k.

(zob. uchwała SN z dnia 24.03.2004r., I KZP 45/03, OSNKW 2004, z.4, poz. 38; postanowienie SA we Wrocławiu z dnia 18.05.2006 r., II Akz 234/06, LEX nr 181690).

Problem spełnienia przez prokuratora warunku formalnego z art. 422 § 1 k.p.k., dla apelacji wniesionej przeciwko osk. Andrzejowi K. od wyroku Sadu Okręgowego w W. z dnia 24 lipca 2015 r., III K 385/13 sprowadza się zatem do rozstrzygnięcia czy wniosek prokuratora z dnia 27 lipca 2015 r. (data wpływu wniosku do Sądu Okręgowego) o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia powyższego wyroku, oprócz oskarżonych wymienionych w tym wniosku z imienia i nazwiska, wskazuje także osk. Andrzeja K., czy też wskazania takiego nie zawiera.

Stylistyka wniosku prokuratora zawiera wady, które mogą prowadzić do niewłaściwego odczytania jego rzeczywistej treści. Należy jednak podzielić stanowisko prokuratora wyrażone w zażaleniu, że osk. Andrzej K., choć nie został wymieniony z imienia i nazwiska, to także wskazany został przez prokuratora we wniosku o jakim wyżej. Uzasadnienie zaskarżonego zarządzenia jest logicznie poprawne, jednak kwestionować można wyrażone tam rygorystyczne stanowisko, że treść art. 422 § 2 k.p.k. wyklucza możliwość wskazania we wniosku prokuratora oskarżonych „globalnie”, gdy dotyczy on wszystkich oskarżonych występujących w sprawie. Tak zawężająca wykładnia art. 422 § 2 k.p.k., wymagająca – jak należy wnosić – w każdym przypadku wniosku nie pochodzącego od oskarżonego, wskazania tego oskarżonego, którego wniosek taki dotyczy, przez podanie jego imienia i nazwiska, jest nieuprawniona w świetle treści tego przepisu. Wymóg „jasnego” wskazania oskarżonego, można osiągnąć różną treścią wniosku, także pomijającą imię i nazwisko oskarżonego. Jest to zależne nie tylko od samej stylistyki sporządzenia wniosku, ale także od realiów sprawy, w której wniosek jest składany. I tak np., jeżeli w sprawie występuje tylko jeden oskarżony, ograniczenie wniosku prokuratora z art. 422 § 1 k.p.k. do samej treści, nie pozostawi wątpliwości, którego oskarżonego dotyczy. Podobnie przedstawia się sytuacja, gdy w sprawie, w której występuje większa ilość oskarżonych, prokurator składa wniosek w stosunku do wszystkich oskarżonych i dotyczy on wszystkich zarzucanych im czynów. Globalne określenie zakresu takiego wniosku wydaje się jedynie właściwe. Żądanie wskazywania wszystkich oskarżonych z imienia i nazwiska i wszystkich zarzucanych im czynów (art. 422 zdanie pierwsze k.p.k.), byłby przejawem skrajnie

nieuzasadnionego formalizmu i niepotrzebnego rozbudowywania wniosku o treści, które można wyrazić w skrótowej formie.

Wniosek prokuratora wniesiony w rozpatrywanej sprawie Sądu Okręgowego w W., III K 385/13, stanowi najpierw, że dotyczy on uzasadnienia „całości wyroku z dnia 24 lipca 2015 r.”, po czym dopiero dodaje się, że „w sprawie przeciwko”: i tu wymienia się z imienia i nazwiska oskarżonych, z pominięciem nazwiska osk. Andrzeja K. Z powyższego można wnioskować, że przez wskazanie imion i nazwisk oskarżonych prokurator określił jedynie sprawę w jakiej wnosi wniosek, a nie jego personalny zakres; że dotyczy on tylko tych oskarżonych, których wymienił z imienia i nazwiska. Zawężenia takiego nie zawiera także dalsza treść wniosku, a wręcz przeciwnie, stanowi się tam, że wniosek obejmuje „wszystkich oskarżonych i wszystkich zarzucanych im czynów”. Powyższe nie pozwala na jednoznaczne i pewne stwierdzenie, że wolą prokuratora nie było objęcie wnioskiem z art. 422 § 1 k.p.k. także osk. Andrzeja K. Wręcz przeciwnie, uwzględniając całą treść wniosku należy przyjąć, że wniosek wskazuje wszystkich oskarżonych i wiarygodnie przedstawiają się twierdzenia prokuratora podniesione w uzasadnieniu zażalenia, że w części, w której wymieniono z imienia i nazwiska oskarżonych występujących w sprawie, jedynie przez przeoczenie, niezgodnie z rzeczywistą treścią całego wniosku, pominięto imię i nazwisko osk. Andrzeja K.

Mając to wszystko na uwadze zażalenie prokuratora należało uwzględnić i postanowić, jak na wstępie.

\* \* \*

**Orzekanie kary łącznej**

333.

**art. 575 § 2 k.p.k.***Wyrok SA we Wrocławiu z 20 października 2015 r. (sygn. akt II AKa 254/15)*

**W art. 575 § 2 k.p.k. chodzi o taką korektę rozstrzygnięcia stanowiącego podstawę wyroku łącznego (przez jego zmianę lub uchylenie), która wprowadza stan prawny możliwy do zaistnienia w dacie wydania tego wyroku. Z „korektą” taką nie mamy do czynienia w przypadku zatarcia jednego (lub więcej) ze skazań, objętych wyrokiem łącznym.**

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu po rozpoznaniu w dniu 20 października 2015 r. na posiedzeniu sprawy Ireneusza T. o wydanie wyroku łącznego na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 17 czerwca 2015 r. sygn. akt III K 16/15 na podstawie art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. w zw. z art. 456 i 437 § 2 k.p.k. oraz art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.:

*zaskarżony wyrok uchylił i postępowanie o wydanie wyroku łącznego w stosunku do skazanego Ireneusza T. umorzył.*

**Uzasadnienie**

Ireneusz T. został skazany prawomocnymi wyrokami:

- 1) Sądu Rejonowego w G. z dnia 13 kwietnia 1994 r., sygn. akt: III K 1192/93;
- 2) Sądu Rejonowego w B. z dnia 22 maja 1996 r., sygn. akt: II K 410/96,
- 3) Sądu Rejonowego w Z. z dnia 28 października 1996 r., sygn. akt: II K 212/95,
- 4) Sądu Okręgowego w K. z dnia 14 maja 1999 r., sygn. akt: XVI K 41/99,
- 5) Sądu Okręgowego w O. z dnia 26 października 1999 r., sygn. akt: III K 96/99,
- 6) Sądu Rejonowego w G. z dnia 23 lutego 2005 r., sygn. akt: IX K 75/05 – na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 lat i 80 stawek dziennych grzywny, po 10 zł jedna stawka;**
- 7) Sądu Rejonowego w G. z dnia 27 listopada 2007 r., sygn. akt: III K 1089/07 za:

- a) przestępstwo z art. 297 § 1 k.k., 286 § 1 k.k., 270 § 1 k.k. i art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 §2 k.k. w zw. z art. 12 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w okresie od 22 września 1997 r. do 2 października 1997 r. na karę 8 miesięcy pozbawienia wolności,
- b) przestępstwo z art. 297 § 1 k.k. i 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 22 września 1997 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności
- 8) Sądu Rejonowego w Z. z dnia 18 grudnia 2007 r., sygn. akt: II K 680/06, zmienionego wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 8 lipca 2008 r., VI Ka 393 /08 za:
- a) przestępstwo z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy o narkomanii w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w dniu 19 grudnia 2005 r. na karę 5 lat pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej dziennej stawki na 20 zł,
- b) przestępstwo z art. art. 56 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 12 k.k. i w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w okresie od września 2004 r. do 19 lutego 2005 r. na karę 6 lat pozbawienia wolności oraz 250 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej dziennej stawki na 20 zł,
- 9) Sądu Rejonowego w K. z dnia 20 maja 2009 r., sygn. akt: II K 460/08 za:
- a) ciąg przestępstw z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w zw. z art. 91 § 1 k.k. w zw. z art. 65 § 1 k.k. popełniony w okresie od 4 grudnia 2003 r. do czerwca 2004 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej dziennej stawki na 30 zł z orzeczeniem nawiązki w kwocie 500 zł,
- b) przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. popełnione w lipcu 2004 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności.

Kary orzeczone powyższymi wyrokami były przedmiotem rozpoznania Sądu Okręgowego w O., w postępowaniu o wydanie wyroku łącznego i wyrokiem łącznym z dnia 22 marca 2010 r., sygn.. akt III K 157/09 (k. 18 akt) Sąd Okręgowy podjął następujące

orzeczenie:

- I. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 569 k.p.k. połączył kary pozbawienia wolności orzeczone w wyrokach opisanych w punkt 4, 5 i 7 i wymierzył Ireneuszowi T. łączną karę 2 lat i 9 miesięcy pozbawienia wolności;
- II. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 569 k.p.k. połączył karę 6 lat pozbawienia wolności i 250 stawek dziennych grzywny, orzeczone za przestępstwo opisane w pkt 8b oraz jednostkowe kary pozbawienia wolności i grzywny orzeczone wyrokiem opisanym wyżej w pkt 9 i wymierzył Ireneuszowi T. łączną karę 7 lat pozbawienia wolności oraz 250 stawek dziennych grzywny ustalając wysokość jednej dziennej stawki na 30 zł.
- III. pozostałe orzeczenia połączonych wyroków, w tym karę 5 lat pozbawienia wolności oraz 100 stawek dziennych grzywny, wymierzone za przestępstwo opisane w pkt 8a, pozostawił do odrębnego wykonania
- IV. na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzył postępowanie w sprawie objęcia wyrokiem łącznym wyroków opisanych w pkt 2 i 3
- V. **na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w sprawie objęcia wyrokiem łącznym wyroków opisaną w pkt 1 i 6 (pkt 6 - wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 23 lutego 2005 r., sygn. akt: IX K 75/05).**

Wyrok ten, w części orzeczenia opisanego powyżej w pkt II (a w pkt VI części rozstrzygającej wyroku S.O.) został zmieniony wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 30 czerwca 2010 r., sygn. akt II Aka 177/10 w ten sposób, że wymierzoną karą łączną 250 stawek dziennych grzywny objęto także karę 80 stawek dziennych grzywny, wymierzoną wyrokiem opisanym w **pkt 6** części wstępnej, to jest Sądu Rejonowego w G. z dnia 23 lutego 2005 r., sygn. akt: IX K 75/05

W dniu 4 lutego 2015 r. obrończyni skazanego skierowała do Sądu Okręgowego w O. wnioski o wydanie nowego wyroku łącznego w stosunku do skazanego Ireneusza T. W podstawie wniosku, który obejmował wyłącznie wyroki o jakich orzekano wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w O. z dnia 22 marca 2010 r., sygn. akt III K 157/09,



wskazano, że zatarciu uległo skazanie Ireneusza T. wynikające z wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 23 lutego 2005 r., sygn.. akt IX K 75/05, którym wymierzona została kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i kara ta nie została zarządzona do wykonania.

Sąd Okręgowy w O. powyższy wniosek obrończyni skazanego uwzględnił i na rozprawie w dniu 17 czerwca 2015 r., sygn.. akt III K 16/15 wydał nowy wyrok łączny, którym:

- I. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i § 2 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k., połączył kary pozbawienia wolności i kary grzywny orzeczone w punkcie 8a i b i w punkcie 9 a i b części wstępnej wyroku łącznego i wymierzył skazanemu Ireneuszowi T. karę łączną 9 lat pozbawienia wolności i karę łączną grzywny w wysokości 300 stawek dziennych, ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 30 złotych;
- II. na podstawie art. 577 k.p.k. zaliczył skazanemu na poczet orzeczonej kary łącznej pozbawienia wolności okres jego rzeczywistego pozbawienia wolności od dnia 19.12.2005 r. do dnia 25.05.2006 r. i od dnia 24.06.2006 r. do dnia 18.12.2007 r. zaliczony pierwotnie w wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 18 grudnia 2007 r., sygn. akt: II K 680/06, od dnia 18.12.2007 r. do dnia 8.02.2008 r. i od dnia 8.11.2008 r. do dnia 30.06.2010 r.; okres odbytej kary łącznej 7 lat pozbawienia wolności z wyroku łącznego Sądu Okręgowego w O. z dnia 22 marca 2010 r., sygn. akt: III K 157/09, od dnia 30.06.2010 r. do dnia 18.10.2013 r.; okres odbytej kary jednostkowej 5 lat pozbawienia wolności z wyroku Sądu Rejonowego w Z. z dnia 18 grudnia 2007 r., sygn. akt: II K 680/06 od dnia 17.05.2014 r. do dnia uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia;
- III. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym wyroków opisanych w pkt 1 i 6 części wstępnej wyroku łącznego, zaznaczając, **że co do wyroku z pkt 6 nastąpiło zatarcie skazania z mocy prawa**;
- IV. na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umorzył postępowanie, co do połączenia wyroków opisanych w pkt 2, 3, 4, 5 i 7 części wstępnej wyroku łącznego.

Apelację od tego wyroku wniósł prokurator, zarzucając (cyt. z apelacji):

- (1) obrazę przepisów postępowania karnego, to jest art. 575 § 2 k.p.k., mająca wpływ na treść wyroku, poprzez uznanie przez Sąd Okręgowy w O., że z powodu zatarcia skazania Ireneusza T. wyrokiem Sądu Rejonowego w G. z dnia 23.02.2005 r., IX K 75/05, stanowiącego element kary łącznej, orzeczonej wyrokiem łącznym Sądu Okręgowego w O. z dnia 22.03.2010 r., III K 157/09, zmienionego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 30 czerwca 2010 r., II AKa 177/10, wyrok objęty zatarciem skazania utracił moc, co zaktualizowało konieczność wydania nowego wyroku łącznego, podczas gdy zatarcie skazania jako normalne następstwo upływu czasu w koincydencji z przepisami prawa materialnego nie stanowi o „utracie mocy” w rozumieniu art. 575 § 2 k.p.k., wskutek czego doszło do wydania przez Sąd Okręgowy w O. nowego wyroku łącznego III K 16/15, pomimo braku ku temu podstaw prawnych i faktycznych, zaś powinno nastąpić umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego.
- (2) obrazę przepisów postępowania karnego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą na mocy art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., poprzez wydanie w dniu 17 czerwca 2015 r. nowego wyroku łącznego III K 16/15, obejmującego wyroki, wskazane w pkt 8a i b oraz w pkt 9a i b części wstępnej wyroku łącznego, to jest:
  - wyrok Sądu Rejonowego w Z. z dnia 18.12.2007 r., II K 680/06, zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 8.07.2008 r., VI Ka 393/08 za przestępstwa:
    - a) z art. 13 § 1 k.k. w związku z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w związku z art. 64 § 1 k.k., popełnione w dniu 19 grudnia 2005 r. na karę 5 lat pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny po 20 zł jedna stawka,
    - b) z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w związku z art. 12 k.k. i art. 64 § 1 k.k., popełnione od września 2004 r. do 19 lutego 2005 r. na karę 6 lat pozbawienia wolności i 250 stawek dziennych grzywny po 20 zł jedna stawka, z wymierzeniem kary łącznej 7 lat pozbawienia wolności oraz 250 stawek dziennych

grzywny po 20 zł jedna stawka,

- wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 20 maja 2009 r., II K 460/08 za:

a) ciąg przestępstw z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w związku z art. 91 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k., popełniony w okresie od 4.12.2003 r. do czerwca 2004 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek grzywny po 30 zł jedna stawka,

b) przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k., popełnione w lipcu 2004 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,  
z wymierzeniem kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności,

podczas gdy wyroki:

- Sądu Rejonowego w Z. z dnia 18.12.2007 r. II K 680/06, zmieniony wyrokiem Sądu Okręgowego w G. z dnia 8.07.2008 r., VI Ka 393/08 w zakresie skazania za przestępstwo z art. 56 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w związku z art. 12 k.k. i art. 64 § 1 k.k., popełnione od września 2004 r. do 19 lutego 2005 r. na karę 6 lat pozbawienia wolności i 250 stawek dziennych grzywny po 20 zł jedna stawka (wyrok, wskazany w pkt 8b części wstępnej zaskarżonego wyroku) oraz

- Sądu Rejonowego w K. z dnia 20 maja 2009 r., II K 460/08 (wyrok wskazany w pkt 9 części wstępnej zaskarżonego) za:

c) ciąg przestępstw z art. 56 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w związku z art. 91 § 1 k.k. i art. 65 § 1 k.k., popełniony w okresie od 4.12.2003 r. do czerwca 2004 r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności oraz 100 stawek grzywny po 30 zł jedna stawka,

d) przestępstwo z art. 291 § 1 k.k. w związku z art. 64 § 1 k.k., popełnione w lipcu 2004 r. na karę 1 roku pozbawienia wolności,

były już przedmiotem prawomocnego rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego w O. z dnia 22.03.2010 r. III K 157/09, który to sąd wyrokiem łącznym objął wyroki, wskazane w pkt 8b i pkt 9, zatem w tym zakresie Sąd Okręgowy w O., wydający w dniu 17 czerwca 2015 r. wyrok III K 16/15 orzekał w sprawie, w której istniało już prawomocne orzeczenie, łamiąc zasadę rei iudicatae.

Podnosząc powyższe zarzuty, apelujący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i

umorzenie postępowania o wydanie wyroku łącznego na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.

### **Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.**

Zarzut wskazany w apelacji prokuratora jest zasadny. Zaskarżony wyrok Sądu Okręgowego został wydany z obrazą art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., co nastąpiło w konsekwencji błędnego zastosowania art. 575 k.p.k.

Potrzeba wydania nowego wyroku łącznego w rozumieniu art. 575 § 1 k.p.k. zachodzi wówczas, gdy po jego wydaniu wydany zostanie nowy wyrok skazujący, który podlega połączeniu ze wszystkimi wyrokami składającymi się na wyrok łączny, albo też z niektórymi tylko wyrokami składającymi się na poprzedni wyrok łączny. Potrzeba taka może pojawić się także po zastosowaniu amnestii do poszczególnych kar objętych wyrokiem łącznym (zob. wyrok SN z dnia 31.05.1977 r., II KR 106/77, OSNKW 9/77, poz. 60).

Druga natomiast sytuacja, w której wyrok łączny traci moc, określona w art. 575 § 2 k.p.k., który to przepis w zaskarżonym wyroku zastosował Sąd Okręgowy, polega na **uchyleniu lub zmianie** choćby jednego z połączonych wyroków. Na gruncie procedury karnej określenia: „zmiana” i „uchylenie” odnoszą się do sytuacji, gdy ingerencja w treść pierwotnego rozstrzygnięcia następuje w wyniku kontroli instancyjnej rozstrzygnięcia lub kontroli nadzwyczajnej (kasacyjnej, wznowienie postępowania) – art. 437 § 1 i 2 k.p.k., 537 § 2 k.p.k., 547 § 2 i 3 k.p.k. W orzecznictwie, a także w doktrynie, do kategorii „zmiany lub uchylenia” rozstrzygnięcia zaliczono również modyfikacje wyroku jednostkowego nawet już prawomocnego - wynikające z nowych okoliczności faktycznych lub prawnych, zaistniałych już po wydaniu tego wyroku, które z mocy prawa lub w drodze zastosowania szczególnych procedur doprowadzają do odmiennego ukształtowania **jego pierwotnej treści** (podkr. S.A.). Należą do nich np. spełnienie przesłanek materialno-prawnych prowadzących do odwołania warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności albo złagodzenie kary wynikające z wejścia w życie przepisów amnestyjnych lub zastosowania prawa łaski.

Jak podkreślał Sad Najwyższy, zmiana o której mowa w przepisie art. 575 § 2 k.p.k., niwecząca z mocy prawa wyrok łączny, wystąpi zawsze wówczas, gdy w wyniku określonej

konfiguracji procesowej zmianie ulegną rozstrzygnięcia, co do kary czy środków karnych, zawarte w choćby jednym z podlegających łączeniu wyroków jednostkowych. Zmiana wyroku w rozumieniu art. 575 § 2 k.p.k. obejmuje zatem także takie modyfikacje zawartych w tym wyroku rozstrzygnięć o karze (środku karnym), dokonane na podstawie przepisów obowiązującego prawa materialnego, procesowego czy wykonawczego, w określonym układzie procesowym, które sprawiają, iż treść owego podlegającego łączeniu wyroku jednostkowego jest odmienna w stosunku do stanu istniejącego w momencie wydawania wyroku łącznego, który i ten wyrok jednostkowy obejmował. Na uwagę zasługuje w tej wypowiedzi położenie nacisku na to, że przy "zmianie" wyroku w tym rozumieniu, o jakim mowa w przedmiotowym przepisie, chodzi o ingerencję w treść orzeczenia, a nie o jego formę. Generalnie można więc powiedzieć, że z punktu widzenia skutków - o jakich mowa w art. 575 § 2 k.p.k. - relewantne znaczenie mają takie modyfikacje wyroków jednostkowych objętych wyrokiem łącznym, które są wyrazem odmiennych ocen prawnych lub ustaleń faktycznych dokonanych przez sądy odwoławcze lub sąd kasacyjny w orzeczeniach zmieniających lub uchylających, bądź też wynikają z uwzględnienia w drodze stosownych procedur - materialno-prawnego lub procesowego oddziaływania nowych okoliczności faktycznych lub zmian przepisów albo aktów abolicji, łaski i amnestii, które to okoliczności lub zmiany prawa albo decyzje - nastąpiły po wydaniu wyroku ulegającego zmianie (tak SN w uzasadnieniu postanowienia z dnia 15.01.2014 r., III KK 322/13, LEX nr 1425008; zob. też wyrok S. N. z 8.08. 2013 r. III KK 203/13, LEX nr 1350556, P. Hofmański red. *Kodeks postępowania karnego, Tom II, Komentarz*, Warszawa 1999, s. 988). Konkludując, nie może ulegać wątpliwości, że w art. 575 § 2 k.p.k. chodzi o taką korektę rozstrzygnięcia stanowiącego podstawę wyroku łącznego (przez jego zmianę lub uchylenie), która wprowadza stan prawny możliwy do zaistnienia w dacie wydania tego wyroku. Z „korektą” taką nie mamy do czynienia – co oczywiste - w przypadku zatarcia jednego (lub więcej) ze skazań, objętych wyrokiem łącznym (tak też S.A. w Katowicach, w wyroku z dnia 30.05.2014 r., II Aka 90/14, LEX nr 1500763). Gdyby przyjąć stanowisko wyrażone przez Sąd Okręgowy w O., to nowy wyrok łączny należałoby wydać w każdej sprawie, w której nie dochodzi do jednoczesnego zatarcia wszystkich skazań zawartych w orzeczeniach objętych wyrokiem pierwotnym (patrz art. 108 k.k. *a contrario*). W stanie

prawnym obowiązującym w dacie wyrokowania przez Sąd Okręgowy, wyrok łączny wchodził w grę nawet w sytuacji odbycia wszystkich kar podlegających łączeniu (art. 92 k.k.), a zatem, stosując wykładnię art. 575 § 2 k.k. przyjętą w zaskarżonym wyroku łącznym, zatarcie nawet odległych skazań musiałoby prowadzić do wydania nowego wyroku łącznego. Taką wykładnię art. 575 § 2 k.p.k. należy odrzucić, co w konsekwencji pozwala stwierdzić zaistnienie w stosunku do zaskarżonego wyroku łącznego Sądu Okręgowego w O. z dnia 17 czerwca 2015 r., III K 16/15 bezwzględneho powodu odwoławczego z art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Bezsporne jest wszakże, że wyrokiem tym, po wyeliminowaniu wyroku Sądu Rejonowego w G. z dnia 23 lutego 2005 r., sygn.. akt IX K 75/05, po stwierdzeniu, że skazanie wynikające z tego wyroku uległo zatarciu, połączono wyłącznie kary pozbawienia wolności i kary grzywny, o jakich rozstrzygano w pierwszym wyroku łącznym, z dnia 22.03.2010 r., III K 157/09. (Sąd Okręgowy wyeliminował wyrok SR w G., IX K 75/05 pomimo, że w pierwotnym wyroku łącznym, z dnia 22.03.2010 r., III K 157/09, wymierzona nim kara grzywny została połączona – patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w W. z dnia 30.06.2010 r., II Aka 177/10). Powyższe obliguje zaskarżony wyrok uchylić i orzec zgodnie z wnioskiem apelacji prokuratora.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie art. 632 pkt 2 k.p.k. w zw. z art. 634 k.p.k.

\* \* \*